
Edelherten kunnen straks via een ecologische verbindingszone van de Oostvaardersplassen naar de Veluwe lopen en vice versa, gadegeslagen door natuurliefhebbers uit het almaar groeiende Almere. Onze natuurbrug bij Crailo is bijna gereed en daarom is deze informatie voor het Gooi ook actueel.

Arjen Schreuder

Verbinding natuurgebieden moet woongenot Almere vergroten

Het is een oude klacht: de natuur is versnipperd. Tachtig procent van alle natuurgebieden in Nederland is kleiner dan tien hectare. Het land zou een stuk leefbaarder worden als al die natuurgebieden met elkaar verbonden zouden worden, menen ecologen.

Anderhalf jaar geleden kondigde het kabinet om die reden met enig publicitair vertoon aan dat er zeven robuuste verbindingen zullen worden aangelegd tussen deze natuurgebieden met een oppervlakte van in totaal 27.000 ha. Daarmee krijgen 'mobiele' diersoorten, zoals roerdomp, otter, edelhert en boomkruiper, een groter leefgebied en worden zij in staat gesteld een genetische uitwisseling aan te gaan met soortgenoten elders in het land. Sindsdien heeft iedere gemeente of landschapsarchitect grootse plannen met ecologische verbindingzones. Tussen nieuwbouwwijk en industrieterrein, tussen winkelcentrum en rijksweg,

tussen kantoortuin en kassencomplex. Maar in de praktijk, zo klagen beheerders, komt er van die ecologische verbindingen weinig terecht. Als er al zo'n zone wordt ingericht, stelt die weinig voor en is bij wijze van spreken net breed genoeg om een boswachter door te laten of bestaat simpelweg uit niet meer dan een sloot. Eerder had de Wageningse hoogleraar Paul Obdam al eens laten weten dat een meerderheid van de bestaande verbindingzones niet alleen te lang en te smal zijn om effect te hebben, maar ook op de verkeerde plekken lagen.

Staatsbosbeheer komt nu met een plan om serieus werk van de verbindingzones te maken. De kersverse directeur van Staatsbosbeheer, Kees Vriesman, presenteerde gisteren bij de Oostvaardersplassen tussen Almere en Lelystad een plan om een strook natuur aan te leggen van twaalf kilometer lang en anderhalve kilometer breed tussen de

Oostvaardersplassen en het Horsterwold bij Zeewolde. Die zone moet migratie mogelijk maken van edelherten, wilde paarden en runderen tussen de Oostvaardersplassen en, uiteindelijk, de Veluwe. Bovendien moet de verbindingszone bijdragen aan het woongenot van alle bewoners van Almere die de stad nog te verstouwen krijgt. Want hoewel de Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening nog niet is vastgesteld, wijst veel erop dat Almere een extra groeitaak krijgt en over dertig jaar wel 400.000 tot 500.000 inwoners mag tellen. Het plan van Staatsbosbeheer kost 300 miljoen gulden, zo leert een onderzoek van bureau KPMG. Dat bedrag kan worden verkregen door integratie van verschillende functies in het gebied en door private middelen aan te wenden. Iedere hectare verstedelijking zorgt voor zeven hectare natuur.

Staatsbosbeheer verwacht binnenkort een intentieovereen-

komst te sluiten met gemeenten, provincie Flevoland en waterschappen om te komen tot een publiekprivate samenwerking. De volgende stap is het betrekken van marktpartijen, zoals het Bouwfonds en projectontwikkelaars. Vriesman, die in zijn vorige functie op het ministerie van Volksgezondheid, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer heeft meegeschreven aan de Vijfde Nota: 'Er zal de komende jaren een enorme druk op de ruimte ontstaan in dit noordoostelijke deel van de Deltametropool. Wil je een antwoord geven op de claim op die ruimte, dan zul je daarover nu het debat moeten aangaan. Wij willen dat debat aanslingeren.'

De plannen van Staatsbosbeheer gaan uit van het principe dat natuur niet als sluitpost pas aan bod komt nadat alle nieuwbouwhuizen zijn gebouwd, zoals de klacht is bij bijvoorbeeld de Vinex-locatie Leidsche Rijn nabij Utrecht, maar dat het gebied rondom Almere straks als geheel wordt ontwikkeld. Projectontwikkelaars die niet aan de natuur willen meebetalen, krijgen eenvou-

digweg geen vergunning om te bouwen. De zandwinning voor de huizen kan leiden tot natte natuur in de omgeving of tot noodzakelijke waterberging; de winsten op de uitgifte van grond voor bedrijventerreinen en voor moderne landgoederen moet gestoken worden in het uitkopen van boeren.

Adri de Gelder, regiohoofd van Staatsbosbeheer in Overijssel en Flevoland: 'Er zal minder ruimte voor landbouw zijn. We spelen in op een bestaande ontwikkeling, waarbij vooral grootschalige akkerbouw naar landen in Oost-Europa verhuist. Dat zal niet tot grote weerstanden leiden. In deze omgeving zitten veel boeren die al eerder van elders hierheen waren gekomen. Ze zijn niet erg aan hun grond geboden. Voor een grote stad is deze grond belangrijker. Bij een grote stad hoort grootse natuur.' Een tocht door de bijna 6.000 hectare grote Oostvaardersplassen leert hoe waardevol een grootschalig natuurgebied is. Het effect op flora en fauna is veel groter dan de som van een aantal versnipperde locaties, legt

ecoloog Frans Vera uit, een van de founding fathers van de Oostvaardersplassen. Vera: 'De kwaliteit van de natuur hangt samen met de schaal. Een gebied als dit heeft een mate van natuurlijkheid die je bijna nergens in Europa nog vindt. Er worden hier veel auto's met buitenlandse kentekenplaten gesignaleerd. De belangstelling van andere landen voor wat zij omschrijven als het Dutch model is groot.'

In de Oostvaardersplassen zwerfen achthonderd edelherten, zeshonderd konikpaarden en zeshonderd hekrunders. Zij vertonen volgens Staatsbosbeheer gedrag dat bij landbouwvee is verdwenen, zoals het gevecht om merries bij wilde paarden en het groepsgedrag van stieren in de hekrundpopulatie. De grootschaligheid heeft verrassende effecten. Zo zijn de wilde paarden soms getooid met paarse strepen, afkomstig van de poep van spreeuwen die zich tegoed hebben gedaan aan vlierbessen en op hun rug insecten pikken.

BRON: NRC van 7 november 2003.